

Stadsarkitektavdelningen

Granskningsutlåtande 2

**Detaljplan för del av Hanö 1:76, Hanö,
Sölvesborgs kommun**

Hur remisserna har bedrivits

Ärendet handläggs med standardförfarande enligt plan- och bygglagen 2010:900.

Samrådet har enligt byggnadsnämndens beslut 2018-12-12 § 100 genomförts under tiden 2019-01-14 till 2019-02-04. 11 yttranden inkom, vilka sammanställdes i en samrådsredogörelse daterad 2019-10-28.

Granskning har enligt byggnadsnämndens beslut 2019-11-07 § 104 genomförts under tiden 2019-11-18 till 2019-12-09, vilka sammanställdes i ett utlåtande daterat 2020-05-25.

De synpunkter som inkom under granskningen föranledde en revidering av planförslaget. Ändringen var av sådan grad att en förnyad granskning krävdes. Byggnadsnämnden beslutade 2020-06-10 § 52 om förnyad granskning, vilken genomfördes under tiden 2020-06-22 till 2020-08-23. Myndigheter och förvaltningar samt berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen har beretts tillfälle att yttra sig genom att planhandlingar har översänts till dem. Planförslaget har varit tillgängligt på Stadshuset och på kommunens hemsida under den förnyade granskningstiden.

Sammanlagt 24 skriftliga yttranden har kommit in under samrådstiden, varav 18 med synpunkter eller invändningar mot planförslaget.

Inkomna yttranden under samrådstiden

Utan erinran

Polismyndigheten	2020-06-23
Trafikverket	2020-06-23
Räddningstjänsten	2020-07-10
Sjöfartsverket	2020-08-20
Miljöförbundet Blekinge Väst	2020-08-21

Med erinran eller andra synpunkter

Regionala och statliga instanser

Länsstyrelsen	2020-08-25
Lantmäteriet	2020-07-14
E.ON Energidistribution AB	2020-08-17

Kommunala nämnder och bolag

VMAB	2020-06-18
Sölvesborg energi	2020-08-21

Intresseorganisationer, föreningar och övriga

Hanö missionsförening	2020-08-20
Hanö Hamn och Byalag	2020-08-22

Sakägare, bostadsrättshavare m.fl (redovisas endast med initialer)

JS och ES	2020-08-19
AMA	2020-08-21
MF	2020-08-21
KN	2020-08-23
LW	2020-08-23
LW kompletterande yttrande	2020-08-24
LJ och ÅN	2020-08-23
EH, PH och EH	2020-08-23
UB	2020-08-23
MS och SS	2020-08-23
KL och TN	2020-08-23
KH och HH	2020-08-23

Yttranden från regionala och statliga instanser

Länsstyrelsen

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen har tidigare yttrat sig över planförslaget under samrådsskedet och tidigare granskningsskede. Kommunen har tillmötesgått länsstyrelsens tidigare synpunkter.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länsstyrelsen lämnade 2018-11-21 yttrande på handlingar avseende undersökning av betydande miljöpåverkan för det aktuella planområdet. Länsstyrelsens bedömning var att en betydande miljöpåverkan, orsakat av planens genomförande, inte gick att utesluta och att frågor som berör grundvattenförekomsten Hanö och miljö kvalitetsnormer samt värdefull natur måste utredas ytterligare. Länsstyrelsen konstaterar nu att kommunen har genomfört utredning av geoteknik, dagvatten, MKN och VA på ett bra sätt. Länsstyrelsen har inga ytterligare synpunkter.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Förslaget bedöms inte aktualisera några frågor som kan föranleda prövning enligt 11 kap. 10 § PBL vad gäller riksintressen, mellankommunala frågor, miljö kvalitetsnormer, strandskydd, hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Råd enligt 2 kap. PBL

Förslaget anses inte stå i strid med översiktsplanen eller medföra betydande miljöpåverkan.

Kommentar
Noteras.

Lantmäteriet

Genomförandebeskrivning

Det framgår inte hur de befintliga rättigheterna inom planområdet påverkas.

Vid anläggningsförrättning behandlas ersättning för upplåtet utrymme. Om någon överenskommelse inte träffas värderar Lantmäteriet markupplåtelsen och beslutar om ersättning enligt tillämplig lagstiftning. Detta bör förtydligas i genomförandebeskrivningen.

Grundkarta

För att uppgifterna i grundkartan ska vara aktuella bör den inte vara äldre än tre månader.

Befintliga rättigheter inom planområdet syns något dåligt i grundkartan.

Kommentar

Information enligt ovan införs i genomförandebeskrivningen.

Enligt Boverket ska grundkartan vara aktuell vid planens antagande. Någon angiven tid för hur gammal den får vara anges dock inte. Det är upp till kommunen att bedöma från fall till fall om beslutsunderlaget kan anses vara aktuellt när planen ska beslutas. I detta fall har inga förändringar skett inom planområdet sedan grundkartan upprättades och den har därför inte ansetts vara i behov av uppdatering.

Då det på många mindre ytor finns flera rättigheter har grundkartan gjorts så tydlig som möjligt.

E.ON Eldistribution AB

E.ON har inget mer att erinra mer än att informera om att nu när vägdelen söder om E-området inte är kvar så kommer vi ändå behöva ha våra låg- och högspänningskablar söder om transformatorstationen för matning av redan befintlig bebyggelse.

Kommentar

Det vore en fördel om nedläggning av kablarna kan samordnas med anordnande av föreslagen dagvattenlösning för att minimera intrång i naturmiljön.

Yttranden från kommunala nämnder, bolag m.fl.

VMAB

Om antalet fastigheter utökas med knappt 20 % så är det troligt att de områden som VMAB disponerar på Hanö för avfallshantering inte är tillräckliga utan dessa kommer att behöva utökas.

I övrigt har VMAB inga synpunkter på planen.

Kommentar

Kommunen äger huvuddelen av marken inom hamnområdet. Om ytterligare yta krävs kan det ordnas genom avtal med kommunen. Eventuella kostnader för utökningen till följd av planläggningen bör belasta exploateringsprojektet. Planbeskrivningen uppdateras med denna information.

Sölvesborg energi

Överföringsledningarna

Den tidigare planerade tidpunkten för möjliggörande av nyanslutningar på Hanö, hösten 2020, gäller inte längre och det är i nuläget osäkert när nya anslutningar kan ske. Preliminär byggstart är satt till sommaren 2021.

Ledningsrätt

”Vid inrättandet av ny ledningsrätt, är det ledningsrättshavaren som svarar för förrättningskostnaderna”. Det är exploatören som svarar för alla förrättningskostnader. Ansökan om ledningsrätt och frigörande av fastighetstillbehör för den anlagda VA-anläggningen kan bara göras av ledningsrättshavaren, d.v.s. Sölvesborg Energi. Detta sker efter att Sölvesborg Energi övertagit anläggningen, under förutsättningar att den uppfyller de kvalitetskrav som framgår av framtida VA-avtal.

Kommentar

Planbeskrivningen uppdateras med ovanstående information.

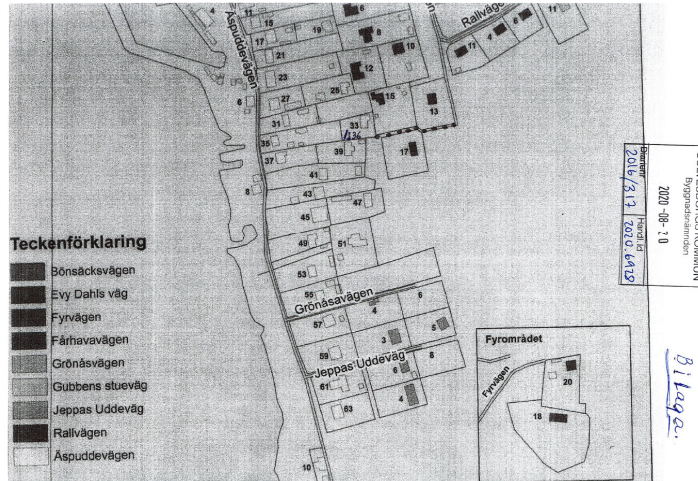
Yttranden från intresseorganisationer, föreningar och övriga

Hanö missionsförening

Gatan Fårahavavägen kan enligt utrymme gå ner mellan fastigheterna 1:72, 1:58, 1:115 ner till fastighet 1:36 som hela tiden haft utfart här men eftersom 1:36 inte varit bebott på ca 10 år har vägen blivit bevuxen med buskar. Fastigheterna 1:72 och 1:36 samt 1:94 har varit i samma familj därav vägen/stigen. Fastighet 1:115 har tillkommit långt senare. Fårahavavägen går i dag fram till 1:115 så det skulle bli en förlängning på ca 15 meter, vilket vore önskvärt. I övrigt ser planförslaget bra ut och som syftar till ca 17 nya

bostäder vilket är positivt för Hanös framtid med tanke på service som till exempel restaurang, affär och färjeförbindelse med fastlandet.

Bilaga

Kommentar

Rättigheten att beträda annans fastighet regleras genom servitut. Fastigheten Hanö 1:36 har servitut västerut till Strandgatan. Det finns ingen rättighet inskriven hos Lantmäteriet för att ta sig österut till Fårahavavägen.

Fastigheten Hanö 1:115 har servitut österut till Fårahavavägen. Denna rättighet finns oavsett vad detaljplanen anger. Se kommentar till AMA och LW.

Hanö Hamn och Byalag

Styrelsen för Hanö Hamn och Byalag har tidigare lämnat in yttrande över kommunens förslag till detaljplan som var ute till granskning i december 2019.

Vi vill nu lämna in kompletterande synpunkter på det uppdaterade planförslaget.

Planförslaget innebär att gator läggs ut som allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap. En förutsättning för det är att det finns särskilda skäl. Som särskilda skäl anges i planbeskrivningen att det är fråga om bebyggelse som endast används delar av året samt för att skapa en enhetlig förvaltning av gator och naturmark.

Vidare anges i planbeskrivningen att gator inom planområdet bör integreras i befintlig gemensamhetsanläggning ga:1 samt att ga:1 måste omprövas då det inte finns någon juridiskt ordnad förvaltning för befintliga vägar på ön.

Föreningen konstaterar att det idag finns en väl fungerande ordning för driften av befintliga gator. Det finns inget behov av en omprövning av

befintlig gemensamhetsanläggning. En sådan omprövning skulle bli mycket kostsam och den kostnaden skulle troligen få bäras av befintliga fastighetsägare som helt saknar intresse av en sådan åtgärd. Då det finns ett väl fungerande system för förvaltningen av vägarna är inte heller förrättningen påkallad av allmänna intressen.

Med tanke på den stora mängd turister som varje år besöker Hanö borde istället övervägas om inte ett kommunalt huvudmannaskap för gatunätet på Hanö vore lämpligare. En sådan ordning utesluter inte att Hanö Hamn och Byalag fortsätter sköta driften genom ett avtal med kommunen.

En alternativ lösning kan vara enskilt huvudmannaskap där planområdet läggs ut som en egen gemensamhetsanläggning. På det sättet behöver man inte göra någon omprövning av den befintliga gemensamhetsanläggningen med alla kostnader som det medför. Driften av den nya gemensamhetsanläggningen kan med stöd av avtal införlivas i driften av befintliga gator.

I övrigt kvarstår de synpunkter vi framfört i vårt tidigare yttrande.

Vi vill också understryka behovet av information. Boende på Hanö har i många fall svårt att förstå konsekvenserna av det nya planförslaget och vad det innebär i praktiken i form av förändringar på kort och lång sikt. Det hade varit värdefullt och mycket önskvärt om kommunen kunde medverka till en förbättrad informationsspridning på ön. Vi har full förståelse för svårigheter med detta i coronatider men är övertygade om att det skulle kunna genomföras på ett säkert sätt. Det är knappast lämpligt att bjuda in till ett informationsmöte med många deltagare, men vill istället föreslå att Hanöborna inbjuds till mindre informationsträffar med begränsat antal deltagare på Hanö eller i kommunhuset i Sölvesborg.

Kommentar

Behovet av att uppdatera den befintliga gemensamhetsanläggningen (Hanö ga:1), som bildades 1941 har påkallats av lantmäteriet. Det är ingen fråga kommunen råder över. Gemensamhetsanläggningen har inte uppdaterats sedan den bildades och ses därför som inaktuell och i behov av omprövning. Det är dessutom flera befintliga gator som inte ingår i Hanö ga:1. Diskussioner har förts med lantmäteriet och en förrättningslantmätare och det mest korrekta alternativet är att planerade gator och de befintliga gator som inte ingår i en gemensamhetsanläggning införlivas i Hanö ga:1. Förrättningskostnaderna belastar berörda fastigheter utifrån, i förrättningen, angivna andelar om inte annat avtalas med lantmäteriet.

De gator där de flesta turister rör sig ägs av kommunen men sköts av Hanö Hamn och Byalag mot ersättning. Kommunen står fast i sin ståndpunkt att det ska vara ett enskilt huvudmannaskap då övervägande del av gatorna leder till sommarstugor till vilka det inte

finns ett allmänt intresse. Kommunen, som fastighetsägare, kommer att ingå som delägare i gemensamhetsanläggningen.

Kommunen hade planerat för ett informationsmöte för berörda under den förnyade granskningen men Corona satte tyvärr stopp för detta. Samtliga kommunanställda fick rese- och mötesrestriktioner och uppmanades minimera kontakten med andra personer. Möten, utbildningar och konferenser pekades ut som särskilt riskfyllda aktiviteter. Under hela planprocessen har det funnits möjlighet att kontakta kommunens handläggare för att ställa frågor om planförslaget och dess innebörd, vilket har informerats om vid samtliga tre remisstillfällen. Remisstiden för den förnyade granskningen pågick under semestertid då många av fastighetsägarna vistas ute på Hanö och förlängdes från de lagstadgade två veckorna till nio veckor för att alla skulle ha tid att lämna sina synpunkter.

Skrivelser från sakägare, bostadsrättshavare m.fl.

JS och ES

Det saknas material i handlingarna (<http://www.solvesborg.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/detaljplaner-och-omradesbestammelser/pagaende-planarbeten/detaljplan-for-del-av-hano-176.html>) och förslaget på detaljplan som beskriver trafiksituationen på ett relevant sätt. Förvisso finns ingen biltrafik på ön idag, men allt fler terrängfordon (typ fyrhjulingar, gräsklippare) börjar dyka upp vilket sliter på gator och vars buller stör den efterfrågade tystnaden och ron på ön och i naturreservatet. Konsekvenserna av risken för ökad närvaro av motorfordon är ej utredd. Begreppet ”trafik” har i planförslaget likställts med biltrafik vilket saknar relevans. Trafik ska betraktas i vidare bemärkelse. Först då kan konsekvenser som buller, hastighet och andra miljöfrågor hanteras.

Konsekvenser av ökad trafik måste ses över även utanför planområdet, den biltrafik som en utbyggnad kommer att genereras och får konsekvenser på fastlandet framförallt med risk för brist på p-platser för de med fastighet på Hanö. Sedan kommer färjetrafiken belastas vilket är oroväckande under högsäsong och under vissa avgångar vid storhelger. Konsekvenser för vad som händer för fastighetsägaren om färjan är full är inte utredda.

I det specifika fallet Hanö med fyren som dominerande ljusfenomen ska allmän belysning på gator samt fasader inte påverka möjligheten att uppleva mörker och fyrljus på ön i allmänhet. Frågan om belysning ska behandlas i detaljplanen. ”Förorening” med ljus (eng. light pollution) är en

viktig miljö- och hälsofråga. Hanö är en av de få platserna i Skåne och Blekinge där mörker finns kvar. Se <https://www.lightpollutionmap.info/>
Detaljplaneförslaget är för vagt gällande gators utformning. Hanös karaktär bygger på att det finns väldigt lite asfalt och därför ska planen ange gräs eller grus som alternativ.

Klarhet önskas kring anslutning av avledningen av ytvatten (s 26). Sker detta utanför planområdet?

Det enskilda huvudmannskapet för gatunät och naturmark på Hanö fungerar utmärkt i dagsläget varför en ändring av detta undanbes.

Förslaget till detaljplanen och tillhörande handlingar är inte övertygande vad gäller utredning av miljöpåverkan. För att kunna bedöma konsekvenser av byggnation kan exempelvis mängden schakt- och fyllmassor beräknas för att se utsträckningen av mellanförvaring och säkra att inte betydande miljöpåverkan medförs. (Miljöbalken 6 kap 5§). Planområdet ligger i anslutning till områden med naturvärden. Dessa måste till varje pris säkras.

Under årens lopp har bebyggelsen vuxit långsamt. Ett par-tre hus har med stundtals långa intervall tillkommit. Att utöka bebyggelsen så väsentligt som detaljplaneförslaget redovisar riskerar att skapa problem vid byggnation, belasta den infrastruktur som finns negativt (gäller även färja samt p-platser), men också att påverka såväl den sociala kulturen på ön som den uppenbart känsliga naturen negativt. En utbyggnadstakt i väl avvägda etapper (4-5 fastigheter) som sträcker sig över decennier skulle få den nya bebyggelsen att integreras på ett mer friktionsfritt sätt i det befintliga. Dessutom är öns byggbara yta begränsad och nuvarande förslag kommer att hindra eventuella framtida byggbehov av annat än en/tvåfamiljsbostäder (exempelvis mindre verksamhetslokaler).

Kommentar

En detaljplan ska utreda om konsekvenserna av genomförandet får en betydande påverkan. I "Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader" finns det riktvärden för buller från spårtrafik och vägar (oavsett fordonsslag), vilka reglerar att den ekvivalenta ljudnivån får uppgå till högst 60 dBA vid en bostadsbyggnads fasad. Denna situation uppkommer bland annat direkt intill Järnvägsgatan i centrala Sölvesborg där bullernivån ligger på 61 dBA. Medeldygnstrafiken är där 6 200 fordon och hastigheten 40 km/h. Motordrivna fordon på Hanö kommer inte upp i dessa bullernivåer och det har inte ansetts relevant att ta fram en trafik- och bullerutredning.

Ett ökat serviceunderlag till färjetrafiken genom fler boenden möjliggör eventuellt till utökade avgångar. Det är Blekingetrafiken som styr antalet turer till/från Hanö.

Kommunen har ingen mark i anslutning till färjeläget i Nogersund och kan därför inte utöka befintlig parkering. En ny parkering har dock anlagts ca 500 m från kajen och denna har, enligt hamnföreningen, aldrig varit fullbelagd. Parkeringsplatsen är skyltad. Informationen läggs till i planbeskrivningen.

Störande eller bländande ljus tas upp som en punkt i "Undersökning av betydande miljöpåverkan" och har bedömts inte medföra någon risk. Ljuskällor i form av fasad-, trädgårds- och gatubelysning är inget som kan, eller får, regleras i detaljplanen, då en detaljplan inte får göras mer detaljerad än vad som behövs med hänsyn till planens syfte. Gatubelysning bestämmer framtida gemensamhetsanläggning över. Förekommer ljuskällor som upplevs störande kan detta behandlas som en anmälan till Miljöförbundet Blekinge Väst som är tillsynsmyndighet.

En detaljplan kan inte i plankartan reglera vilket markmaterial som ska användas för gatorna. Intentionen att de ska utgöras av grus- eller gräsgrator har dock beskrivits på sidan 20 i planbeskrivningen.

För avledning av ytvatten anges två alternativ. Ett är att diket avslutas inom fastigheten Hanö 1:76. Det andra är att diket fortsätter söderut i gräns mot befintliga bostadsfastigheter och sedan viker av västerut och slutar i Hanöbukten. I det senare fallet har det en avskärande effekt även för befintliga fastigheter i söder. Vilken lösning som väljs avgörs i samband med projekteringen.

Utredning av betydande miljöpåverkan har gjorts och kommunens bedömning är att ett genomförande av planen inte medför betydande miljöpåverkan. I länsstyrelsens yttrande till granskningsförslaget, daterat 2019-11-29, meddelade Länsstyrelsen att de inte längre anser att planförslaget innebär betydande miljöpåverkan och att en miljökonsekvensbeskrivning därmed inte behöver göras. Detta bekräftas även i deras yttrande daterat 2020-08-25.

Detaljplanen följer översiktsplanen där området är utpekad för bostadsändamål. Vid detaljplaneläggning görs en bedömning av markens lämplighet för bebyggelse och bebyggelsemiljöns utformning regleras. Enskilda och allmänna intressen vägs mot varandra och eventuell påverkan på dessa redovisas. Genom årens lopp har enstaka nya fastigheter styckats av då och då genom förhandsbesked och bygglovsprövning. Detta innebär att bit för bit av naturmarken har ianspråktagits utan den föregående lämplighetsprövning som en detaljplan innebär. En detaljplan är ett långsiktigt, juridiskt bindande dokument som gäller till dess den ändras eller upphävs. Genom att nu planlägga den kvarvarande sammanhållande delen av Hanö 1:76, tar fastighetsägarna sitt ansvar gentemot grannar och allmänhet och visar på den framtida

intentionen med området. Det är fastighetsägarnas önskemål att nu planlägga området. Efterfrågan på tomterna kommer att avgöra hur snabbt området byggs ut, men det kommer med stor sannolikhet inte att ske på en och samma gång.

Se kommentar till Hanö hamn och Byalag angående uppdatering av gemensamhetsanläggningen.

AMA

Efter att ha läst och tagit del av granskningshandling 2 Planbeskrivning och Granskningsutlåtande 1 så finner jag många frågetecken som inte är besvarade och direkta felaktigheter.

I granskningshandling 2 planbeskrivning så står det under rubriken "Grundvatten" att det finns grundvattentäkter som av länsstyrelsen ännu inte har något fastställt skydd, varför? Detta, samt att infiltrering av dagvatten inte bör ske i närheten av vattenbrunn av föroreningsrisk är två mycket viktiga frågor som måste lösas innan något arbete påbörjas. I granskningsutlåtande 1 under rubriken "Grundvatten och dricksvattenförsörjning" står det att länsstyrelsen vill ha kvar reservvattentäkter för framtiden och skydda de grundvattenförekomster som finns idag. Hur och när ska de skyddas? Hur blir det med bevattning, är det fritt fram, eller kommer det finnas begränsningar? Var är tanken att saneringsutrustning, uppställning och tankning av maskiner kommer att vara, då de är den största faran för att förorena grundvattnet? Vidare i planbeskrivningen står det i vattenförvaltningen att en recipients status inte får försämrats av verksamheter, planer, projekt eller liknande. Hur ofta kommer det att göras mätningar och vem bekostar det?

Vad gäller för dagvattnet? Det står att det ska grävas diken, vem ansvarar för dem om de inte fungerar?

I plan och bygglagen 2 kap 3 § Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,
3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt,

§4 Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag får mark tas i anspråk för att bebyggas endast om marken från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet.

Detta anser jag definitivt inte att den är. Denna biten av mark skulle även den tillhört naturreservatet, då Hanö är en unik plats som måste bevaras för framtida generationer. T.o.m. i planbeskrivningen under rubriken ett rikt växt och djurliv står det att planen är i konflikt med naturmiljömålet. Dessutom i mitt förra yttrande bemöter ni mig med att svara följande "Med facit i hand bedömer kommunen också att NVI:n borde ha genomförts före den geotekniska utredningen", men så blev det tyvärr inte i detta fall. Då NVI:n inte är rättvisande efter att röjningen blev gjord innan så MÅSTE den göras om. Detta är också av stor vikt då det kommer en ny rödlista och hornugglor häckar där.

2020 kom en ny rödlista. I den nytillkomna taxa jämfört med 2015 års rödlista finns hornugglan med.

<https://www.artdatabanken.se/publikationer/bestall-publikationer/bestall-rodlista-2020/>

Under sommaren har den funnits i träden på min tomt där det bredvid ska byggas en väg, samt i träd där vägen ska uttagas. Då det för det mesta varit väldigt mörkt när de har flugit över så har de varit svåra att fotografera, jag har dock spelat in läten som jag har fått vedimerat av en ornitolog att det är hornugglebebisar som skriker efter mat. I skogen runt min fastighet finns det flera naturvärden som inte inventerats och som gått till spillo då skövling gjordes innan. Jag anser att det är ett för stort antal hus som ska byggas, lämna ett skogsparti utanför Hanö X:X östra tomtgräns och ta bort vägen som är inritad vid min södra tomtgräns. Jag ser inte någon anledning till varför det är en väg inritad där då tilltänkta fastigheter har åtkomst.

5 § Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till

3. möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, elektronisk kommunikation samt samhällsservice i övrigt,

4. möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar,

Området ligger inom riksintresseområdet för bl.a. friluftsliv enligt 3 kap. § 6 miljöbalken och inom riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB, och ska skyddas mot åtgärder som skadar eller påverkar riksintresset negativt. Utöver den nu ökande turismen på Hanö skulle så många nya fastigheter innebära ett kraftigt ökat tryck på det attraktiva rekreationsområdet. Riksintresset skulle därför sannolikt påverkas negativt eftersom så många fler boende i sin tur medför fler människor i rörelse över hela ön och mer ljudstörningar. Hanös vackra och orörda natur har ett mycket stort värde för friluftsliv, rekreation och turism, mycket tack vare lugnet och tystnaden. De turister vi har varit i kontakt med har ofta sökt sig till Hanö för att få uppleva naturen och frånvaron av buller. En markant ökning av antalet boende på ön skulle ha en negativ påverkan på naturupplevelsen, friluftslivet och tystnaden, vilket alla - de boende på Hanö, besökare (turism) och därmed i slutändan även kommunen - skulle förlora på.

Jag räknar mig nästan som infödd då pappa är barnfödd på ön och jag har i princip vuxit upp där. Jag vet hur saker har varit gällande trafik och bullerstörning. Så gott som obefintlig. En och annan åkgräsklippare, annars inget nämnvärt. Men redan nu ser jag en trend med fyrhjulingar och vattenskotrar, grävmaskiner och traktorer. Jag vet att fordon måste användas vid särskilda tillfällen, men detta okynnes körande av fyrhjulingar kommer definitivt att öka. Hur ska saker transporteras? Området som planläggs ligger långt iväg och dessutom kommer trafiken främst att belasta Fårahavavägen vilket medför orimligt och onödiga störningar för de boende där. Det måste göras vägar så att det blir tillgängligt från mer än ett håll. De som ska bygga söder ut, måste ha någon väg som går upp där. Detta även ur en brandsynpunkt, närmsta vägen. Vad finns det för garantier att vi som redan bor där, samt djur och växtliv inte kommer få en negativ inverkan. Det är inget litet projekt med fyra hus, det kommer att påverka hela ön ur många olika synvinklar. Det kommer att bli en påfrestning som jag tror kommer att få långtgående konsekvenser. T.ex. ska vi som redan har fastigheter tvingas in i någon gemensamhetsanläggning och bli betalningsskyldiga för något som vi inte kommer att använda. Jag har idag en väg till och från mitt hus, jag behöver inget mer. Jag är bekymrad över att ingen kommer att ta ansvar och sköta vägarna, det ser man bara idag på flera olika platser på ön hur buskage växer över, det klipps inte etc. Om det inte sköts, vad händer då? Djungelns lag börjar redan råda då folk tar sig frihet att kasta skräp och sopor i naturen och dumpa byggavfall. Jag är mycket bekymrad. I planbeskrivningen står det att ansvarsfrågan för rivnings - och byggavfall ska hanteras mer specifikt i bygglovsskedet, absolut inte, den frågan måste vara löst. Jag har som sagt bara under denna sommaren noterat hur man olagligt dumpat stora massor efter grävning längs med strandlinjen utan att söka dispens för detta. Då jag bott

på Hanö sen barnsben så vet jag att folk gör precis vad de vill, så tillsyn och uppföljning om det här projektet kommer att genomföras är av största vikt.

Jag förutsätter att kommunen tar i beaktande det jag och andra boende har anfört.

Kommentar

Inom kommunen finns i dagsläget sju vattenskyddsområden. Varför grundvattentäkten på Hanö inte redan utgör skyddsområde kan handläggaren inte svara på. Vanligtvis är det kommunerna som föreslår vattenskyddsområden och länsstyrelsen som fastställer dem. Genom Sölvesborg energi pågår arbete med att föreslå nya vattenskyddsområden för att skydda grundvattentäkterna och trygga en långsiktig vattenförsörjning. Grundvattentäkten på Hanö är inkluderad i detta arbete, men förslaget utgör endast arbetsmaterial vid dags datum. I arbetet ingår att peka ut olika skyddszoner för grundvattenförekomsten och att ta fram skyddsföreskrifter som reglerar eventuellt förorenande verksamhet och riskkällor. Bostadsbebyggelse ses vanligen inte som en förorenande markanvändning och är inte ovanligt inom såväl primär som sekundär skyddszon. Samma förutsättningar gäller för befintlig bebyggelse som för nyttillkommande, då huvuddelen av bebyggelsen på Hanö ligger inom grundvattenförekomsten. Sölvesborgs energi har varit remissinstans i hela planarbetet.

MKN för vatten följs upp av Länsstyrelsen vart sjätte år. De har information om MKN på vattenkartan <https://viss.lansstyrelsen.se/>. Vattenkartan med uppdatering är ett samarbete mellan Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Hav- och Vattenmyndigheten.

Diken inom kvartersmark sköts av den enskilda fastighetsägaren. Diken på allmän plats väg och natur sköts av framtida gemensamhetsanläggning, vilka skapas genom lantmäteriförrättning, alternativt av fastighetsägaren.

Naturresevatet på Hanö inrättades 2017 av länsstyrelsen. Själva arbetet med bedömning och avgränsning av naturvärden stod länsstyrelsen för. Bedömning och avgränsning följer ofta fastighetsgränserna eller andra överenskommelser med fastighetsägaren. Länsstyrelsen har varit remissinstans under hela planarbetet.

Det är kommunens bedömning att den naturvärdesinventering som gjordes ger ett tillförlitligt resultat över vilka naturvärden som finns inom området, trots föregående rövning. Länsstyrelsen har inte haft synpunkter på naturvärdesinventeringens detaljeringsgrad och de krav länsstyrelsen ställt har följts under planprocessen. Den slutliga

utformningen tar hänsyn till område med höga naturvärden och behåller ett sammanhängande grönstråk i söder.

En revirkartering av häckfågelfaunan utfördes under 17 april – 15 juni 2019 inom hela planområdet och 50 meter utanför planområdesgränsen mot naturreservatet. Inventeringen föregicks av sökning i artportalen och kontakt med boende ornitolog på ön som har inventerat ön tidigare år. Hornuggla var inte en art som påträffades. Hornugglor bygger inte egna bon utan häckar oftast i gamla kråkbön eller liknande. Inga revir av kråka eller andra arter som lämnar lämpliga bon påträffades inom planområdet vid revirkarteringen. I artportalen finns observation av hornuggla med bo och ägg/ungar registrerat 2020-05-29. Enligt observatören iaktogs föräldrarna och tiggande ungar hördes i den norra delen av Hanö läge. Sedan ungarna väl lämnat boet rör de sig i ett stort område då de följer sina föräldrar för att bli matade. Att tiggande ungar hördes i planområdets närhet innebär således inte att boet fanns just där.

Anledningen till att marken söder om fastigheten Hanö 1:72 har planlagts som väg är för att fastigheten Hanö 1:115 ska ha en anslutning till Fårahavavägen. Denna rättighet regleras i ett officialservitut för väg från 2007. Fastighetsägaren till Hanö 1:115 har i sitt yttrande meddelat att denne inte är intresserad av att marken planläggs som allmän plats. För att tillmötesgå dessa synpunkter ändras planområdesgränsen på plankartan så att området hamnar utanför planlagt område. Det kan dock i framtiden ändå anläggas en väg söder om Hanö 1:72, men den är då inte allmänt tillgänglig.

I planarbetet har flera utredningar och bedömningar gjorts, däribland påverkan på riksintressena, rekreation och turism. Det är länsstyrelsen som har det övergripande ansvaret för att skydda riksintressena. De har, precis som kommunen, bedömt att dessa inte skadas av föreslagen byggnation och tillkommande öbor. Hanö har 40 000 besökare varje år. 17 nya fastigheter med ca 70 nya invånare (4 per/familj) utgör en försumbar andel som rör sig i naturområdet oavsett om de blir fritidsboende eller permanentboende.

Användandet av fordon är inget som kan regleras i detaljplanen. Vid upprättande av gemensamhetsanläggning klargörs vem som ansvarar för att gatorna sköts. De som nyttjar gatorna ska vara del i gemensamhetsanläggningen, vilket också påtalas av lantmäteriet i samband med planarbetet. Fårahavavägen ingår inte i gemensamhetsanläggningen som det är idag, vilket är en brist. Det är möjligt att gemensamhetsanläggningen kan skriva egna stadgar angående framförande av fordon.

Planförslaget har ändrats under planarbetets gång för att anpassas till områden med höga naturvärden. Detta har bland annat lett till att

en större del har sparats som naturområde i den södra delen och att vägen söderut har tagits bort till fördel för ett sammanhängande naturområde med stora bestånd av revig blodrot.

Hur byggnadsmassor och rivningsavfall ska hanteras kan inte regleras i detaljplan, men ska redovisas i bygglovsskedet. Att dumpa dessa i naturen är inte lagligt och i det fall sådant uppdragas kan det anmälas till tillsynsmyndigheten, vilket i detta fall är Miljöförbundet Blekinge Väst. En avfallshanteringsplan bör tas fram innan byggnationen sätter igång, vilket står omnämnt i planbeskrivningen.

Se även kommentar till Hanö hamn och Byalag angående uppdatering av gemensamhetsanläggningen och kommentarer till JS och ES angående bedömning av betydande miljöpåverkan, buller och ÖP.

MF

1. Området på min fastighets västra sida, Fårahavavägen X, där man i detaljplanen inte planerar för någon ansvarig för skötsel, är marken (gräsvägen) väldigt sank. Enligt detaljplanen är denna väg den enda, som ska användas för att ta sig till det planerade området (Hanö 1:76). Man skriver i detaljplanen att det inte förekommer någon trafik på Hanö. Att frakta schakt- och fyllnadsmassor samt byggnadsmaterial, kommer att kräva mycket tungt lastade fordon och en intensiv trafik under en längre tid. Detta kan innebära att gräsvägen som är en förlängning på Fårahavavägen snabbt kan skadas, vilket försvårar framkomligheten. Säkerheten för fotgängare och lekande barn, kommer med tung trafik, att minska avsevärt för redan boende familjer. För att avlasta Fårahavavägen och gräsvägen, borde man använda sig av fler alternativ; via Gubbensstueväg, ett annat alternativ kan vara Jeppas uddeväg på södra sidan.
2. Då ovan nämnt område å ena sidan är väldigt sankt är det också mycket stenigt. Detta har inneburit att ledningar till och från fastigheterna ligger mycket ytligt. Stor risk finns för att tungt lastade fordon skulle medföra stora skador på till exempel avloppssystemet längs hela Fårahavavägen och gräsvägen.
3. Brandsäkerheten bör man särskilt se över vid ett så stort nybygge som detta kommer att innebära. Räddningstjänsten i Västra Blekinge bör göra en riskanalys och en åtgärdsplan som avser angreppsvägar, utrymningsvägar och även sedan tidigare upprättade brandgator. Räcker brandslangar och säkerhetsutrustning till, och når den fram till idag befintliga fastigheter? Med utökad byggnation och antalet ökade människor

ökar även risken för brand väsentligt.

En lämplig placeringsplats för en motorspruta skulle kunna vara på södra sidan, motorsprutan skulle kunna kopplas i havet och sedan dras längs Jeppas uddeväg, rakt upp i området, där de nya tomterna planeras. Räddningstjänsten bör vara väl insatta i hur säkerheten ska tillgodogöras, med den risk som ökar väsentligt då 17 nya fastigheter byggs. Med 17 privatfastigheter utökas risken, om området skulle visa sig användas mer som en "semesterby" med olika personer boende särskilt under sommarmånaderna, borde risken för brand vara betydligt mycket högre än vad den är idag.

Kommentar

Marken väster om er fastighet pekats ut som Allmän plats, gata med enskild huvudman. Intentionen är att en gemensamhetsanläggning ska bildas som styr upp ansvaret för vägarna, då Fårahavavägen inte ingår i någon gemensamhetsanläggning idag.

Då tanken är att stycka av och sälja tomter utifrån efterfrågan kommer utbyggnaden med stor sannolikhet att ske efter hand. Precis som när hus tidigare har byggts på Hanö, bör fyrhjulingar kunna nyttjas för att transportera byggmaterial till planområdet. Det ses främst vara lämpligt att bygga nya bostäder med lösvirke, varpå fyrhjulingar, eller liknande, bör kunna transportera material till och från planområdet utan att det ska innebära större störningar eller problem på vägarna. Det är dock inget som kan eller får regleras i detaljplan. Om behov uppstår kan Fårahavavägen förstärkas för att klara transporterna och inte skada befintliga ledningar vid utbyggnad av området. För att minimera antalet vägar i området finns ingen körbar koppling till befintligt vägnät i söder. Denna togs bort från det tidigare planförslaget för att freda den reviga blodroten och ge grönområdet en sammanhängande struktur utan någon avskärande väg.

Räddningstjänsten utgör remissinstans i planprocessen, men har inte krävt någon riskanalys.

KN

Jag är fritidsboende all min fritid på Hanö, fastighet Hanö X:X.

Flera av dessa tankar har jag reda formulerat tidigare men de gäller fortfarande:

Att bygga en så stor "stugby" med 17 fastigheter på Hanö! Så många! På en plats ovanpå en grundvattenförekomst där oundvikligen en stor yta kommer att hårdgöras och genom det kanske utmanar risken att påverka och förändra markens infiltrations och dräneringsförmåga och därmed

kanske riskerar att försämra grundvattnets kvalitet. I ett område där skyddsvärd fauna och fågelliv finns! På en plats där tystnad, mörker och stillhet NU finns! Som en tillgång för alla!

Denna tanke känns absurd!

Fram till nu har det byggts nya fastigheter då och då.

Det har inte påverkat vårt vatten. Inte ökat risken för ökat dagvatten som belastar befintliga fastigheters dräneringsförmåga! Inte påverkat fågel eller växtliv! De har bara smugits in i bebyggelsen. De har inte skapat en oro för att den plats vi valt för resten av vårt liv på grund av dess skönhet, stillhet och läkande miljö... ska bli förstörd.

Det är flera boende på ön som uttryckt kritik mot att 17 fastigheter är för många, för hård belastning på ön. Jag håller med!

Övriga farhågor kvarstår:

α Den **trafiksituation** i form av arbetsfordon, transporter mm som kommer att bli ett stort inslag i vår framtida vardag under kanske 5 år framåt!

Samt den **trafiksituation** som väntar när området, som ligger långt från hamnen, är klarbyggt, där mängden 4-hjulingar kan radikalt öka i mängd... ev 17 nya fyrhjulingar i trafik, ... alla ska röra sig med mat och packningar.. redan nu märker vi både en ökad bullernivå pga fler 4-hjulingar, vattenskotrar (tyvärr!) men också en ökad rörlighet på de få vägar vi har genom ökad mängd elsparkcyklar i **hög** hastighet, samt också respektlöst hanterande av ljudnivån på egen vald musik!

α Den **bullernivå** som bygget kommer att medföra under ca 5 år!

α **Dricksvatten:** Det verkar nu tydligt att alla också kommer att få ta del av den dricksvattensituation som, vad det ser ut som kommer drabba hela ön vid denna utökning av fastigheter. Enl Dagvattenutredningen är Hanö plats för en av kommunens grundvattentäkter där bedömd uttagsmöjlighet från detta magasin är 20000-60000 l/h Uppenbarligen kommer detta inte att räcka för dricksvattenförsörjningen för hela ön med 17 st nya fastigheter? Enligt Detaljplanen som nu säger tydligt att "Kommunens nya VA-anläggning kommer också den att medverka till att säkra kvaliteten på grundvattnet då grundvatten inte längre kommer att användas som dricksvatten." Alltså inte bara det nya området som planeras ska få dricksvatten från Sölvesborg utan hela ön får nu byta vatten från Hanövatten till Sölvesborgs dricksvatten, vilket upprör många! Hanös dricksvatten är oerhört uppskattat för sin fina kvalitet! Vad får vi nu??? Ville vi detta??

I Dagvattenundersökningen framgår att "vattentäkten idag inte är ett vattenskyddsområde, men kan komma att ändras i framtiden vilket kan medföra restriktioner på ingrepp i närområdet"

Detta betyder att hade det varit vattenskyddsområde nu, eller om detaljplanen kom om ett antal år framåt i tiden, hade kanske detaljplanen fått se helt annorlunda ut!

α **Miljön:** Öns samtliga boende kommer också att få vara med om att den skyddsvärda floran (bla revig blodrot som vi vet nu) blir störd, att fågelrika buskage med insekter, mattillhåll för fåglar, tillhörande fågelsång, tillhåll för flyttfåglar, som nu kommer att försvinna mm. Detta som vi med lokalkännedom vet! Om det ändå hade rört sig om en, två eller tre fastigheter .. men 17 st!! Som en modern stugby! Detta blir en del av den kommande miljön på Hanö! Med ev ökad belysning!... Kommer detta påverka upplevelsen av natthimlen (nu kan man, vill man, förväntar sig att kunna se vintergatan klara nätter!) kommer vi kunna fortsätta uppleva fyrens ljus mm

En *park*, mitt i Hanö byområde planeras! Med ytterligare tillgängliga utfarter till naturreservatet! Alltså här kommer tydligen att gå stigar genom områden där närboende inte har haft turistgenomströmning alls innan! Vill öns boende ha detta? Alla, inklusive öns befolkning, har hittills, utan problem fått använda sig av befintliga utgångar till naturreservatet. Varför finns nu ett behov av fler utgångar? Varför?

Det kommer ytterligare åverkan på marken för bebyggelse, nämligen de åtgärder som måste göras för att förhindra vattenpåverkan genom regn nämligen sk "svackdiken", "fördröjningsmagasin" mm.

Hur säkra kan vi som har fastigheter nedanför den tänkta bebyggelsen vara att vi inte får ökad fuktighet runt våra fastigheter vid hård regnbelastning. Att våra dräneringsåtgärder räcker till för ytterligare belastning?

Jag vill återigen betona vikten av att kommunen får ta del av vår lokala kunskap i en demokratisk process.

Jag yrkar på att det ska till ett möte för samtliga öbor där allas talan beaktas innan man går vidare!

Kommentar

Det finns inget i detaljplanen som tvingar att alla fastigheter ska bebyggas samtidigt. Området kan fortfarande bebyggas med några enstaka hus per år, vilket regleras av fastighetsägarna. I och med planläggningen har bebyggelsens påverkan som en helhet utretts. Även tidigare bebyggelse har påverkat omgivningarna i och med att oexploaterad mark har tagits i anspråk, men utan den föregående bedömning av helhetspåverkan som en detaljplan innebär.

Ny bebyggelse kommer att medföra transporter mellan hamnen och planområdet, precis som tidigare byggnation har gjort. Transporterna samt byggnationen kommer att medföra buller då det är oundvikligt under byggprocessen. Det vore önskvärt att byggherrarna tar hänsyn till säsong för att minimera störning, men är inget som går att reglera i detaljplan.

Hur de boende väljer att transportera sig och röra sig på ön är inget som kan regleras i en detaljplan. Det kan möjligen styras genom egna stadgar i gemensamhetsanläggningen.

Kommunen arbetar för att säkerställa dricksvattenförsörjningen för samtliga kommuninvånare och utbyggnaden av ny VA-ledning till Hanö var beslutad redan innan planarbetet påbörjades. Det finns inget regelverk som tvingar ett hushåll att ansluta till det allmänna vattennätet om vattenförsörjningen kan tillgodoses på annat sätt. Efter utbyggd vattenledning kommer både vatten från Hanö och Sölvesborg att användas. Även utan planerad vattenledning kommer dricksvattenförsörjningen på Hanö att räcka till de nya bostäderna.

Grönytor i form av naturområde planeras i anslutning till bebyggelsen, bland annat i syfte att skydda kvarvarande mark mot ytterligare byggnation. Delar av dessa ytor kommer att tas i anspråk för dagvattenhantering. Någon park avses inte anläggas utan dessa grönytor ska utgöras av naturmark. Allmänheten kan röra sig över naturmarken, precis som de kan idag genom allemansrätten. En eventuell stig och genomgång till naturreservatet inom planområdet bedöms öka tillgängligheten utan att betydande negativ påverkan uppstår för befintliga fastighetsägare i närområde.

Redan idag finns dike längs en del av den östra bebyggelsekanten för omhändertagande av dagvatten från naturmarken. Planerad bebyggelse föreslås skyddas på samma sätt. Dagvatten från planområdet ska tas omhand inom planområdet alternativt ledas ut till Hanöbukten. Det får inte belasta befintliga bostadsfastigheter. Ytterligare avskärande diken i det nya bostadsområdet i enlighet med dagvattenutredningen torde minska risken för fukt på befintliga fastigheter i väster.

Se även kommentarer till Hanö Hamn och Byalag angående informationsmöte, JS och ES angående lämplighetsprövning i detaljplaneläggning, betydande miljöpåverkan och belysning samt A-M.A angående byggnation på grundvattenförekomst och vattenskyddsområde

LW

Vid en genomläsning av Planbeskrivningen och svaren på yttrandena i Granskningsutlåtandet kan jag konstatera att många frågor är obesvarade och att de flesta av synpunkterna inte har beaktats. Därför vill jag i detta yttrande även hänvisa till mitt förra yttrande, som följer efter detta.

På sista sidan av Granskningsutlåtandet står att läsa:

”Följande har kvarstående synpunkter som helt eller delvis inte har beaktats.” Och så följer en lista som innehåller namn på oss som har hus på Hanö, Hanö Hamn och Byalag, Naturskyddsföreningen i Sölvesborg och Västblekinges Ornitologiska förening.

Det vi, vars synpunkter inte har beaktats, har gemensamt är att vi alla har en nära relation till Hanö och vi känner ön väl, och därmed också planområdet. De flesta har hus på ön och befinner sig i eller i områdets närhet kontinuerligt. Ur denna närhet till och kunskap om platsen och naturen här kommer ifrågasättandet av lämpligheten att bebygga detta område. Det är ett oerhört blött område. Här finns mycket gott om fågel och dovhjortarna håller alltid till här. Det är fullt av bärbuskar, hagtorn, slån och nypon, och dessutom den rödlistade revig blodroten. Här finns ett stort antal näktergalar, och här finns jorduggla och hornuggla. Det är ett område med höga naturvärden.

I planförslaget möts man av en annan verklighet i beskrivningen av Hanö och planområdet, som vittnar om bristfällig kännedom om platsen. Ett område som inte är värt att bevara, trots högt naturvärde, ett område att exploatera och bebygga med 17 hus.

Våra frågor baserar sig på erfarenheten av att bo och vistas på ön. Frågor kring sophantering, buller, grundvattnet, transport och lagring av byggnadsmaterial, schaktmassor, färjan, parkeringen i Nogersund, turismen, mm. Vi vet var problemen uppstår. Därför är det viktigt att våra synpunkter beaktas och våra frågor besvaras.

Önskvärt vore att man i planförslaget preciserade vad man grundar sina bedömningar på.

Här kommer några exempel:

- Gällande min fråga om problemen som följer under byggnadstid med buller, avgaser m m svarar man: ”Kommunen bedömer dock att det inte kommer att vara problem med att bo och vistas på Hanö under de perioder det byggs.” Vad grundar sig denna bedömning på? I EU:s direktiv om buller från 2002 (EU, 2002/49/EC/END) åläggs medlemsstaterna att kartlägga tysta områden samt utforma strategier för att bevara dessa.
- Beträffande turismen gör man i planförslaget bedömningen att det ”det inte kommer att innebära negativ påverkan på turismen”. Vad baserar man detta påstående på? Med 10 års erfarenhet av arbete med turismen på Hanö, i egenskap av vandrarhemsvärd, vill jag hävda att detta är helt felaktigt. Vid en stor exploatering som denna kommer stora maskiner att transportera byggmaterial från hamnen till planområdet via Fyrvägen, med stora maskiner, (att använda fyrhjulingar är omöjligt) m m. Det är den väg turisterna tar när de ska ge sig ut på ön. Hanö är och uppskattas och lanseras i

turistsammanhang som en bilfri ö, vilket inte kommer att vara fallet under uppbyggnadstiden. Bullret från bygget kommer att höras långt över ön, särskilt de dagar då det är helt stilla och tyst eller då det blåser västliga eller sydvästliga vindar. Eftersom vägarna inte är anpassade efter biltrafik kommer de sannolikt att förstöras ganska omgående under de stora påfrestningar det innebär då stora massor och material ska fraktas till och från hamnen. Att som turist komma till en plats som beskrivs som en lugn, stilla plats för vila och rekreation, ett naturreservat med unik orörd natur, och finna att området alldeles i anslutning till naturreservatet är en stor byggarbetsplats, är inte OK. Exploateringen kommer utan tvekan att påverka turismen negativt. Vid ett bygge av den här storleken kommer hamnen, och även andra platser på ön få tjäna som upplag, parkeringsplatser för de stora maskinerna m m. Vad man grundar sin bedömning på när det gäller turismen måste redovisas.

- Ett klagörande kring grundvattentäkten bör göras. Väntar man med att skydda grundvattentäkten på Hanö pga denna eventuella exploatering, och dess konsekvenser? Är det möjligen så att planen inte kan genomföras om vattentäkten skyddas.
- För att detaljplanen ska kunna antas måste VA-anslutningarna till fastlandet vara dragna och klara. I planförslaget har man inte uppdaterat uppgifterna om när detta beräknas utföras/vara klart. Information om att ledningsdragningsarbetet 2019 havererat, pga att ett av företagen som utförde arbetet gick i konkurs, borde finnas med eftersom ledningsdragningen är en förutsättning för antagande av detaljplanen. Följden av detta misslyckade projekt 2019, blev att rören länge låg kvar i havet utanför Hanö, utan att någon ansvarig plockade upp dem. När stormarna så småningom kom slogs rören sönder i både större bitar och i ett oändligt antal millimeterstora bitar som spolades upp längs Hanös nordvästra strand och även ut i havet. En miljöförstöring som passerade så gott som obemärkt.
- Naturvärdesinventeringen, NVI.
Hur motiverar man att man inte beställt en mer omfattande NVI? I detta sammanhang bör nämnas att NVI:n gjordes efter en mycket omfattande skövling med stor grävmaskin av stora delar av planområdet. Detta medges i planförslaget och i svaren på tidigare yttranden där detta togs upp. Men man menar på ett ställe i förslaget att detta gjordes då för att inte störa fåglarna i området (fågelinventeringen gjordes efter skövlingen, och att man med den troligen skrämde bort fåglarna tycks oväsentligt). På ett annat ställe skriver man att det förvisso rövdes där vägarna var inplanerade, men att syftet inte var att röja för vägarna utan bara för att bana väg för bandvagnen som skulle utföra de geotekniska borringarna. Detta är felaktigt. Det rövdes för vägarna, även där bandvagnen inte skulle

fram, man markerade t o m med små handskrivna lappar "Centrumvägen" etc. Även den väg som inte längre finns med på plankartan röjdes och värdefull natur, inkl revig blodrot, förstördes. Kartorna från 2019 visar beståndet av revig blodrot efter skövlingen.

- När man reviderar planförslaget tas vägen i öster bort. Konsekvensen av det blir att en väg: den öster om 1:72, fortsättningen på Fårhavavägen, ska ta all trafik under bygget och även den trafik som troligtvis kommer att bestå av ett antal fyrhjulingar, om husen byggs. Detta behöver man redogöra för. Dessutom flyttar man ner 3 av husen till den sydvästra delen av området, dvs det område där infiltrering av dagvattnet skulle göras, och då byggs det ännu närmare dricksvattenbrunnen. Vilka konsekvenser får det? I vilken omfattning är denna del av området (Natur) inventerat?
- Kommunen bedömer att NVI:n har kunnat ge såväl ett övergripande som ett detaljerat resultat av vilka naturvärden som finns inom planområdet. Hur kan detta vara möjligt? Att röjning av gator och allmän plats innan detaljplanen vunnit laga kraft är ett faktum. Innan man gör något dylikt, som innebär en risk att väsentligt påverka naturen måste en anmälan om samråd göras, enligt Miljöbalken 12:6, och dessutom kan det vara nödvändigt att söka dispens från terrängkörningslagen. Detta nämns inte i planförslaget. Min fråga: Är detta gjort? Om inte, varför?
- Redan i planeringsstadiet har detta projekt orsakat två fall av miljöförstöring: skövling av värdefull natur innehållande rödlistade växter, och ett misslyckat försök till ledningsdragning av VA-rör till fastlandet som slogs sönder och flöt iland eller ut i havet.
- Det är bl a därför det är med stor oro man läser de bristfälliga svaren gällande sophantering, borttransport av byggavfall schaktmassor sten m m, dagvattenhanteringen, skydd av grundvattentäkten, färjetrafiken.
Svaren som ges tycks baserade på en verklighet som inte överensstämmer med den verklighet vi lever och vistas i, många av oss dagligen och under årets alla månader.
- I vår tid är det av största vikt att man går fram med stor försiktighet när det gäller att exploatera och bebygga områden som idag anses vara en bristvara, dvs orörd natur med tystnad, bil- och bullerfria, och med mörker.
- Området borde säljas till Naturvårdsverket så att det kunde bli naturreservat som resten av Hanö.

Jag har en fråga till och det gäller något som står i "Undersökning av betydande miljöpåverkan". Där står följande att läsa:

“Det finns ingen antagen kommunal naturvårdsplan för Sölvesborgs kommun. En ny grönstrukturplan är på gång. Det finns dock en gammal naturvårdsplan för Blekinge som länsstyrelsen tog fram 1984. I denna plan är hela Hanö, förutom den del som ligger på bebyggelsesidan om hjortstängslet, medtaget. Slutsatsen är därmed att planområdet inte berörs av naturvårdsplanen från 1984.”

Tacksam för ett klargörande av detta. Slutsatsen borde ju vara den motsatta, att området är inkluderat i naturvårdsplanen från 1984. Vill också gärna veta vad det innebär om området ingår i naturvårdsplanen, vilket det borde göra eftersom det alltid har legat på insidan av stängslet, aldrig på bebyggelsesidan.

Tidigare yttrande

Det finns fortfarande obesvarade frågor, och synpunkter som inte beaktats. Dessa är markerade med gult.

(Planhandläggarens kommentar: endast de markerade delarna är medtagna i detta dokument då övriga synpunkter har besvarats i granskningsutlåtande 1 och det där finns att läsa i sin helhet.)

Frågor och synpunkter ang Planbeskrivning för Detaljplan Hanö 1:76

Vi som bor i planområdets närhet, egentligen alla som bor på Hanö, måste få veta hur exploateringsprocessen ska gå till, inklusive en tidplan. Och vilka konsekvenserna blir, för miljön och för oss som vistas och bor här. Detta är inte redovisat överhuvudtaget i planförslaget.

Min fastighet Hanö X:X har officialservitut söder och öster om 1:72, och vill behålla officialservitutet och inte ha en väg. Inte heller 1:72 önskar väg längs sin södra gräns.

Frågor och synpunkter ang Planbeskrivning för Detaljplan Hanö 1:76

Informationsmöte för alla på Hanö, permanentboende och sommarboende, borde ha varit en självklarhet, eftersom en exploatering av denna storlek kommer att påverka alla fastighetsägare på Hanö. Inför nästa steg i planprocessen bör man kalla till ett sådant möte.

Även besökare/turister, näringar (restaurang och vandrarhem), Hanös naturvärden, fåglar och hjortar, insekter och växter, kommer att påverkas negativt av detta under många år. Røjningen av området, rörläggning, dikesgrävningar, bortforsling av material, trafik med tunga fordon på gatorna ner till hamnen, mm medför mycket buller, trafik med tunga fordon och andra olägenheter, för alla som kommer till Hanö för naturen, lugnet, tystnaden, för rekreation och naturupplevelser i orörd natur. Så detta angår allmänheten.

Behov av MKB

Undersökning om betydande miljöpåverkan. Denna innehåller så många

frågetecknen och även gel att det vore önskvärt med en reviderad redovisning av dessa skäl.

Riksintresse friluftsliv

En beskrivning av vilka konsekvenser en så lång exploaterings- och byggperiod får saknas i planbeskrivningen och borde finnas med.

Är det tillgängligheten till naturreservatet så är den för varje hanöbo/varje besökare i dagsläget oerhört stor. Var du än befinner dig i byn är du endast några minuter bort från naturreservatet via befintliga vägar.

Riksintresse högexploaterad kust

”Planens syfte är att komplettera befintlig bebyggelsestruktur på Hanö med fritidshus.” Ett helt kvarter med 17 hus innebär en ökning av bebyggelsen med nästan 20 %. Att bygga på med fritidshus i anslutning till det befintliga samhället med ett färre antal hus efter behov, så som det hittills har gjorts, vore ett lämpligare och för ön skonsammare tillvägagångssätt.

Miljömål grundvatten

”Infiltrering av dagvatten bör inte ske i närheten av vattenbrunn, detta på grund utav föroreningsrisk.”

Enligt min bedömning är detta avstånd ca 100 m, är det ”i närhet”? I så fall bör infiltrering av dagvatten flyttas till annan plats.

Ett rikt växt- och djurliv

”...planen är i konflikt med målet”.

Klargörande behövs angående följande påstående:

”Hänsyn har tagits till naturmiljön vid val av planlagd mark för att minska påverkan på det aktuella området och öka naturliga spridningskorridorer för växter, djur och insekter.”

Eftersom Hanö har en unik natur borde länsstyrelsen se till att en mer detaljerad NVI görs, att fler arter undersöks på området.

Både NVI och fågelinventering gjordes efter röjningen.

Miljökvalitetsnormer

Belastningen på färjetrafiken kommer att öka med 17 hushåll.

MKN vatten

En konkret och detaljerad beskrivning av vilka försiktighetsåtgärder som behöver vidtas under byggskedet ”för att säkerställa så att föroreningar inte riskerar att spridas till recipient” bör presenteras.

Rekreativvärden

Planområdet ligger alldeles invid naturreservatet där Hanös natur med allt vad den erbjuder av lugn, stillhet, frisk luft, tystnad, fåglar, mm, avsaknaden av trafik, buller, finns. På andra sidan planområdet ligger samhället där de som har befintliga fritidshus kan ta del av alla de här värdena. Dock inte

under en lång exploateringstid då trafik och arbeten med stora maskiner kommer att äga rum. Turister/besökare som vandrar i naturen kommer även de att bli störda av detta.

Dagvatten

Ett omfattande ingrepp på planområdet som verkar riskabelt, med tanke dels på att området normalt sett redan innan är väldigt blött, och dels att man allmänt varnar för att det kommer att bli kraftigare regnmängder och fler skyfall i framtiden.

Avfallshantering

Kraftig ökning av sopor. Hur man, tillsammans med VMAB, löser detta behöver redovisas mer detaljerat. Även avfallshanteringen vid exploateringen.

Genomförande

Huvudmannaskap för allmän platsmark. Fortfarande är det oklart hur detta kommer att fungera. Även om det är tänkt att bli fritidshus ”som endast används under delar av året” måste områden och gator skötas även vintertid. Mer detaljerad beskrivning av hur detta ska fungera krävs.

Ekonomiska konsekvenser för enskilda fastighetsägare

”Då Hanö ga:1 behöver omprövas på grund av det aktuella planförslaget kommer berörda fastighetsägare som ingår i gemensamhetsanläggningen att påverkas av kostnader för Lantmäteriets prövning.”

Vad innebär detta mer konkret, vilka kostnader gäller det? Blir vi som sakägare (som redan har fastigheter på Hanö) berörda av förändringarna?

Kommentar

I en planprocess ställs och vägs olika intressen mot varandra. Det handlar om allmänna intressen, som friluftsliv, naturvärden, vattenförsörjning och nya bostäder mot befintliga fastighetsägares enskilda intressen, som sophantering, bullerpåverkan och vägars skötsel mot exploatörens enskilda intressen, som inkomst genom försäljning av tomter. Det är fastighetsägarna till Hanö 1:76 som initierat och bekostar planarbetet, till vilket kommunen har ställt sig positivt då det följer översiktsplanens intentioner. Under planarbetets gång har planförslaget ändrats för att ta så stor hänsyn som möjligt till allmänna och enskilda intressen. Vissa intressen kommer dock att påverkas, på kort eller lång sikt, vilket också framgår av planhandlingarna.

En utökning av bostadsbeståndet behöver inte nödvändigtvis uppfattas negativt, då det visar på att samhället utvecklas och att det finns möjlighet för fler att bosätta sig på ön. Det är ofrånkomligt att buller kommer att uppstå under exploateringstiden. Det kan antas att andra delar på Hanö upplevs som tystare än just Hanö läge, exempelvis natura 2000-området. Planerad bebyggelse ligger i

direkt anslutning till befintlig bebyggelse och påverkan på tysta områden bedöms därmed som liten. Det vore önskvärt om byggherrar kan ta hänsyn till turistsäsongen vid byggnation för att minimera påverkan, men det är inget som kan regleras i detaljplanen.

För att inte störa fågellivet gjordes den geotekniska utredningen innan häckning. Till denna behövde delar av området röjas för framkomlighet av borrhandsvagn. Naturvärdesinventeringar utförs lämpligast i perioden april-juni och därför gjordes den efter röjningen vilket är beklagligt. Kommunen var i kontakt med länsstyrelsen inför genomförda utredningar och fick godkänt att viss röjning fick utföras. Det är länsstyrelsen som avgör om samråd enligt 12:6 MB krävs. Den bedömningen gjordes inte i detta fall. Det framkom inte heller att det skulle krävas någon dispens från terrängkörningslagen.

Naturvärdesinventeringen gjordes för hela planområdet, även det som avses planläggas som allmän plats natur. På sida 108 i översiktsplanen syns att hela planområdet ligger utanför gränsen för naturvård (N33). Kommunens grönstrukturplan som antogs i mars 2019 berör enbart Sölvesborgs tätort.

Utbyggnad av VA-ledningsnätet är inte ett resultat av detaljplanen utan var planerat sedan tidigare. På grund av komplikationer har arbetet dragit ut på tiden, se yttrande från Sölvesborg energi.

Exploateringsprocessen regleras inte i detaljplan och är inte heller något kommunen styr över då området utgör en privatägd fastighet. När planen har fått laga kraft är det upp till fastighetsägarna att stycka av och sälja tomter i enlighet med detaljplanen.

Utbyggnadstakten styrs av marknaden och efterfrågan.

Anledningen till att marken söder om fastigheten Hanö 1:72 har planlagts som väg är för att fastigheten Hanö 1:115 ska ha en anslutning till Fårahavavägen. Denna rättighet regleras i ett officialservitut för väg från 2007. För att tillmötesgå berörda fastighetsägare ändras planområdesgränsen så att området hamnar utanför planlagt område. Det kan dock i framtiden ändå anläggas en väg söder om Hanö 1:72 i enlighet med servitutet, men den är då inte allmänt tillgänglig.

Genomförandetiden innebär en garanterad byggrätt i enlighet med planen. Efter genomförandetiden fortsätter planen att gälla men kan ändras, ersättas eller upphävas utan ekonomisk kompensation till berörda fastighetsägare. Byggnation kan ske såväl under som efter genomförandetiden.

Ett ökat serviceunderlag till färjetrafiken genom fler boenden möjliggör eventuellt till utökade avgångar. Det är Blekingetrafiken som styr antalet turer till/från Hanö.

Hantering av bygg- och rivningsavfall styrs av avfallsförordningen och miljöbalken.

Utförda utredningar har utgått från områdets förutsättningar. Dagvattenutredningen föreslår fördröjning av dagvatten där topografin tillåter. Infiltration sker på många olika ställen inom planområdet, och sker redan idag inom både bostadsfastigheter som naturmark i brunnens närhet. Vatten från planerad kvartersmark ska tas omhand inom egen fastighet precis så som sker inom befintlig bebyggelse idag. Dagvatten från bostadsområden bedöms generellt inte vara förorenat.

Se även kommentarer till VMAB angående sophantering, Hanö Hamn och Byalag gällande gemensamhetsanläggning, informationsmöte, JS och ES angående syftet med en detaljplan, och A-M.A angående vattenskyddsområde, avgränsning av naturreservat, ny naturvärdesinventering och MF angående vägar

LW kompletterande yttrande

Min fastighet Hanö X:X har officialservitut söder och öster om Hanö 1:72, och jag vill behålla officialservitutet och inte ha en väg. Inte heller fastighetsägaren till Hanö 1:72 önskar väg längs sin södra gräns. Har i mejl och telefon tagit upp detta med planhandläggarna.

Kommentar

Planläggningen påverkar inte servitutet. Området tas bort från planområdet enligt önskemål från berörda sakägare.

LJ och ÅN

Detaljplanen skall pröva lämpligheten av att exploatera befintlig naturmark med bostäder och gator i ett område gränsande till och sammanhörande med silikatgräsmark skyddat genom Natura 2000 och gränsande till naturreservat.

Detaljplaneförslaget visar en exploatering med 17 bostäder traditionellt placerade som gruppbebyggelse vid villagator. Ett sådant byggnadsskick är främmande i Hanös byggnadshistoria, där samhället växt från hamnen och uppåt över littorinavallen i generationer av fiskare. Tomterna har fått den utsträckning och de uthus som varit funktionella för hantering av fiskenät. Informella stigar över tomter och mellan hus har levt kvar långt in i modern tid, då gatunät aldrig funnits – och inte heller behövts – då ingen biltrafik finns. Hanös gator, stigar och informella tomtgränser vittnar om ett brukssamhälle präglad av fiske, arbete och gångtrafik.

Hanö har genom sitt otillgängliga läge ”stått över” många av de planeringsnormer som ändrats över tid och ses som självklara idag. Ett

exempel är bilen som dimensionerande för gatubredd och svängradier, ett annat behov av gränsvärden för buller som blivit aktuellt sedan forskning visat på samband mellan buller och hjärt/kärlsjukdom. De nu normaliserade planeringsnormerna har sin grund i fri tillgång till fossilt bränsle, historiskt sett en mycket kort period och idag ifrågasatt. Att planera för fortsatt användning av fossildrivna fordon är förlegat då omställning till hållbart samhälle sker på global, nationell och lokal nivå.

Hanös relativa otillgänglighet gör att infrastrukturen inte byggts ut, och idag ser vi därför sällsynta värden och kvaliteter. Tystnad, ren luft, nattmörker med fantastisk stjärnhimmel är svårt att hitta idag om man inte reser mycket långt bort. Det är åtråvärda och unika kvaliteter som på sikt kan utgöra grund för upplevelsebaserad turism. Ett samhälle planerat utifrån gångtrafik är något många stadsplanerare drömmer om, liksom en ort där fysisk rörelse och sociala kontakter naturligt ingår i det dagliga livet. Det finns ett samband mellan dessa kvaliteter och den unika småskaliga miljö som Hanö har idag – något en större utbyggnad kan slå sönder. Många fastighetsägare, liksom besökare, har valt Hanö inkom för att dessa unika kvaliteter finns. Skall de kunna bevaras för framtiden krävs både medvetenhet och förmåga att sätta gränser för ingrepp som gör Hanö till en plats lik alla andra.

I visionsplanen för Hanö påtalas utvecklingspotentialen för ökat boende på ön. Ökat boende kan tolkas som ökad möjlighet för nuvarande fastighetsägare att vistas mera på ön och kanske kunna bidra till kommunens skatteintäkter. Så skulle kunna ske genom utökad service(matbutik, fiber), frikostigare avgångstider i kollektivtrafiken, fungerande avfallshantering, utvecklad besöksnäring med nischad turism, inkomstmöjligheter på ön genom besöksnäring och service. En sådan utveckling förstör inte de unika kvaliteterna, vilket däremot en alltför snabb och stor utbyggnad av samhället riskerar att göra. Det vore kontraproduktivt och nästintill omoraliskt med tanke på kommande generationer.

Förutom de ovan anförda anledningarna finns ytterligare en rad invändningar:

- Detaljplanen visar 17 nya fastigheter i befintligt artrik naturmark inom Natura 2000-område. Denna tycks inte vara inventerad i sin helhet. Sommaren 2020 har exempelvis den rödlistade hornugglan häckat i nordvästra hörnan av planområdet. Behöver uppdateras.
- Motstridighet finns i hur planens "Natur" skall kunna behållas och skötas samtidigt som området skall dräneras och innehålla översvämningstyor för LOD.
- Det föreligger inga svårigheter idag att nå naturreservatet, och förbättrad tillgång är därmed inget motiv för exploatering.

- Planområdet är på ön känt som ett blött översvämningssområde som tidigare använts som skridskobana. Utredningen har inte fångat upp detta faktum, eller tagit höjd för det i dagvattenutredningen.
- Den magra jorden på Hanö koloniserar av taggiga arter med kraftiga rotsystem som björnbär, vildplommon, hagtorn och ros. Föreslagna svackdiken kommer att växa igen på få år och avvattningsystemet kan då sluta fungera.
- Oklarheter finns i hur vattentäkten västerut ska skyddas. Behöver utredas.
- Fårahavavägen är idag som bredast 3 m. Det är fullt tillräckligt för att mötas med dragkärra/cykel och bidrar till den önskade småskaligheten. Det finns inget behov av 5 m breda tillfartsgator eller 4 m breda områdesgator anpassade efter biltrafik. Gator bör ha slitlager av grus och särskild föreskrift för att bevara nattmörkret.
- Fyrvägens och Fårahavavägens överbyggnad är med största säkerhet inte dimensionerade för tung trafik. Ledningar från fastigheter längs gatorna är inkopplade på ytlig nivå (aldrig dimensionerats för bil – än mindre tung trafik) och kommer att skadas under byggtiden. Vem bevakar detta? Flera fastighetsägare är sommarboende och har inte möjlighet att kontrollera sitt vatten/avloppssystem mer än då och då. Vem bekostar nya anslutningar på större djup om det blir aktuellt?
- Det personliga engagemanget i gemensamt ansvarstagande för vägar/gräs längs Fårahavavägen är välfungerande och bör inte ändras.
- Kostnader för samfällighet beroende av exploatering kan inte läggas på bef fastighetsägare.
- Utredning saknas för hur byggnationen rent praktiskt skall kunna genomföras. Vilka fordon skall användas? Var skall upplagen för massor in och ut läggas? Hur skyddas naturmarken under byggtiden? Vilka är miljökonsekvenserna (förorening av mark, buller under byggtid mm)

Vi är angelägna om att de kvaliteter som gör Hanö till Östersjöns pärla, bevaras. Hanö är både vad gäller naturtyp, kultur och hävd en unik plats med unika kvaliteter. Bäst vore ett möte på plats dit öns fastighetsägare och föreningar bjöds in. Vi är många som berörs av en exploatering av denna omfattning och är engagerade i vår ö.

Kommentar

Vårt samhälle utvecklas hela tiden. Planförslaget möjliggör att fler får bo och ta del av Hanös specifika atmosfär.

Vägarna avses inte asfalteras utan få den karaktär som finns på det övriga mindre vägnätet i närområdet. Detta står omnämnt i planbeskrivningen men är inget som kan eller får regleras på plankartan. I plankartan kan vägnätet se stelt och uppstyrt ut i

jämförelse med verkligheten då det ritas bredare än vad gatorna avses bli. Detta beror på att även intilliggande vägområde innefattas i användningsområdet, bland annat för hantering av dagvatten och eventuell snöskottning. Vid behov under byggtiden kan vägarna förstärkas för att klara lite tyngre transporter. Den som eventuellt orsakar en skada ska även ersätta den.

Service kräver ett serviceunderlag. Fler boende på ön ger bättre förutsättningar för service genom ett ökat serviceunderlag. Kommunen är positiv till och arbetar aktivt för en utökad turism och service i hela kommunen.

Ökad tillgänglighet till naturreservatet genom nya stigar och eventuell genomgång/grind i planområdet är en följd av exploateringen, inte ett motiv för den.

Planområdet ligger direkt intill, inte inom, Natura 2000-område. Hela planområdet har inventerats i naturvärdesinventeringen och en revirkartering av häckfågelfaunan har gjorts. Hornuggla observerades inte i denna inventering. Del av den bevarade naturmarken ska utnyttjas för dagvattenhantering. Att tillföra öppet vatten till en naturyta, om än bara tillfällig, brukar öka värdet i området och gynna en ökad biologisk mångfald.

Dagvattenanläggningar precis som naturmark, om än i mindre omfattning, måste underhållas för att fungera, vilket åligger fastighetsägaren om inte en gemensamhetsanläggning bildas som tar över ansvaret. Detsamma gäller även det befintliga diket längs med den östra bostadskanten. Terrängen sluttar mot väster, ner mot bebyggelsen. Stora delar av vatten från naturmarken i öster rinner mot byn, vilket delvis avleds genom befintligt dike. Detta är förutsättningar som dagvattenutredningen har grundats på. Föreslaget svackdike är till för att skydda mot större regn, även utanför planområdet. Dagvatten inom planområdet infiltreras på många olika ställen. Anordning för omhändertagande av dagvatten på respektive tomt kommer att krävas då området är blött.

Schaktmassor kan tillfälligt lagras inom kvartersmark. Naturmark får inte tas i anspråk för detta ändamål. Tomterna avses styckas och säljas en och en. Husen byggs företrädesvis med lösvirke, till vilket fyrhjulingar kan användas för transporter, liksom tidigare byggnationer på Hanö.

Se kommentar till Hanö Hamn och Byalag angående gemensamhetsanläggning och kostnad för detta samt informationsmöte. Se även kommentar till A-M.A angående vattenskyddsområde, fågelkartering och förekomst av hornuggla.

EH, PH och EH

Förslaget om 17 nya fastigheter innebär stora ingrepp i Hanös unika och känsliga natur. *En minskad omfattning av expansionen* skulle minska risken för att naturvärden förstörs för framtida generationer.

Buller är den miljöstörning som berör flest människor i Sverige, och det är väl känt att buller har negativ påverkan på hälsan. De senaste åren har vi tyvärr fått uppleva en ökning av ljudstörningar på ön, från bl.a. fyrhjulingar, åkgräsklippare, vattenskotrar och boende som spelar hög musik. Buller och ljudstörningar kan komma att orsaka påtaglig olägenhet under både byggprocessen och med ett ökat antal boende och måste därför nogta beaktas i planeringen av detaljplanen.

Antalet platser i Europa där natthimlen är tillräckligt svart för att stjärnorna ska kunna urskiljas minskar i stadig takt. Hanö är en av de få platser där man fortfarande kan se stjärnorna tydligt utan störning av artificiell ljuspåverkan. Vid en möjlig expansion bör detta beaktas så att ljusförorening begränsas.

Det aktuella området ligger inom riksintresseområdet för bl.a. friluftsliv och naturvård enligt 3 kap. 6 § MB, och ska skyddas mot åtgärder som skadar eller påverkar riksintresset negativt. Den kraftiga expansionen i form av 17 nya fastigheter skulle innebära ett markant ökat tryck på ett flertal aspekter på ön, såsom färjetrafiken och båtplatser i hamnen, ökade avfallsmängder, mer avgaser, mer bullerstörningar, mer ljusstörningar och fler människor på de särskilt natursköna delarna av ön. Följden är att riksintresset därför sannolikt skulle påverkas negativt.

Hanös vackra och orörda natur har ett mycket stort värde för friluftsliv och rekreation, mycket tack vare lugnet och tystnaden. Hanös unika karaktär och charm och orörda natur lyfts ofta upp som en stor tillgång för turismen i Sölvesborgs kommun.

Hellre än en kraftig expansion hade vi velat se en begränsad utökning av antalet fastigheter, där stor hänsyn tas till Hanös styrkor: höga naturvärden, tystnaden och begränsad antropogen påverkan. I den bästa av världar tar Sölvesborgs kommun det ännu ett steg längre, och satsar på en klimatneutral och miljömässigt hållbar ö för att demonstrera kommunens aktiva arbete med Sveriges miljömål och FNs globala mål. Inspiration kan hämtas från den klimatneutrala ön Lidö i Stockholms skärgård.

Kommentar

Under planarbetets gång har planförslaget anpassats till rådande förutsättningar och antalet tomter minskats. Nu aktuellt planförslag visar på det maximala antalet tomter som kan tillkomma i området.

Hur de boende på ön väljer att transportera sig är inget som kommunen kan styra. Möjligen kan detta regleras genom stadgar i en

gemensamhetsanläggning. Under byggperioden kommer buller från verksamheten att uppkomma.

Kommunens bedömning är att planens genomförande inte får betydande påverkan på berörda riksintressen. Utifrån genomförda utredningar har länsstyrelsen inte heller några invändningar.

Vid ett projekt som Lidö blev hela ön ett projektområde. Kommunen ser positivt på om de boende vill utnyttja mer hållbara lösningar för uppvärmning, bränslen mm men det är i dagsläget inte ett projekt för vilket kommunen kan agera projektledare. I exemplet med Lidö fanns en extern aktör som initierade arbetet.

Se även kommenterar till JS och ES angående buller och ljusföroreningar samt A-M.A angående påverkan på riksintressen.

UB

I de handlingar som presenterats saknas resonemang och förslag angående hantering av den ökade biltrafik som ytterligare bostäder/fritidshus på Hanö skulle medföra. Det talas om färjetrafiken Nogersund – Hanö men ingenting om hur resenärerna ska ta sig till färjeläget. Redan nu är parkeringsplatsen i Nogersund ofta helt full. Så är det ofta under sommarmånaderna, alltså den tid då det är högsäsong för såväl sommarboende som tillfälliga turister på ön, från juni till skolstarten i augusti. Det innebär att det helt enkelt inte finns utrymme för fler människor på Hanö under sommaren, varken fast bosatta, sommargäster eller tillfälliga besökare/turister. Att anlägga ännu fler parkeringsplatser på det gamla fiskeläget Nogersund skulle innebära ytterligare ingrepp i en kustnära miljö som tidigare varit helt präglad av fisket. Resorna till Hanö berör alltså i hög grad även fastlandet, vilket således måste tas upp i ett förslag till detaljplan. Hanö, Nogersund, Sölvesborgs kommun och Blekinge i övrigt måste ses i ett sammanhang avseende en mängd frågor, såsom bland annat biltrafik, kollektivtrafik, kustmiljö och turism.

Kommentar

Kommunen har ingen mark i anslutning till färjeläget i Nogersund och kan därför inte utöka befintlig parkering. En ny parkering har dock anlagts ca 500 m från kajen och denna har, enligt hamnföreningen, aldrig varit fullbelagd.

MS och SS

Allmänt

Den planerade bebyggelsen om 17 nya hus innebär mycket stora ingrepp i Hanös helt unika och känsliga natur/miljö. Större delen av planområdet har höga/påtagliga naturvärden.

Information och dialog kring ärendet till boende och naturintresserad allmänhet har varit synnerligen bristfällig.

Detta är särskilt anmärkningsvärt eftersom Hanö utgör ett riksintresse för både friluftsliv och natur. Planområdet gränsar till naturreservat, Natura 2000-område och strandskyddad zon. Ön har alltså synnerligen höga naturvärden.

Dessutom finns inom planområdet två rödlistade växtarter (revig blodrot och flikros), och det är lokal för rastande fåglar och häckningsplats för näktergal.

Röjning, schaktning och byggande förstör naturvärden för alltid. Planområdet och dess omgivning måste därför skyddas väl, både under byggnadstiden och fastigheternas fortsatta nyttjande.

Den förnyade granskningen lämnar flera viktiga natur/miljö-aspekter obeaktade eller bristfälligt hanterade.

Ytterligare skydd för naturvärden

Naturvärdesinventeringen är inte tillräckligt noggrann. Den har inte heller tillräckligt beaktat att det känsliga området för de rödlistade växtarterna skyddas. Risken för torrläggning bör ytterligare motverkas.

I samband med markarbete och byggande kommer betydande störningar att uppkomma, bl a genom trafik och hantering av betydande schaktmassor.

Eftersom planområdet gränsar till naturreservatets unika utsikt över havet är det viktigt att den planerade gröna skyddszonen får tillräckligt med träd och buskar.

Andra miljöaspekter

Avsikten är att även fortsättningsvis nyttja öns nuvarande dricksvattentäkt. Det fordrar att man ytterligare beaktar aspekter på nybyggnationen vad gäller grundvattenskydd.

Hanö har en synnerligen primitiv avfallshantering, som inte rimmar med moderna krav på miljövänlighet. Den nya bebyggelsen kommer att öka avfallskvantiteten. Detta måste beaktas och källsortering införas.

Hanös reningsverk för avloppsvatten är redan hårt belastat. Överföring av avloppsvatten till fastlandet har uppenbarligen gått i stå. Självklart måste varje ökning av avloppsmängden anstå till dess att problemet lösts.

Transporter på Hanö sker nu till stor del med manuellt med "cykelkärror". En oroande ökning av antalet fyrhjulingar och åkgräsklippare har skett under de senaste åren. Inte minst eftersom de nya fastigheterna ligger högt finns en klar risk att antalet fordon ökar kraftigt, med åtföljande miljöpåverkan, bl a i form av buller och avgaser.

Hanö har synnerligen begränsad belysning, vilket har stor betydelse för öns karaktär, bl a den ostörda stjärnhimlen och det dramatiska fyrlyuset, som många boende och besökare starkt värderar. Därför bör gatu- och annan belysning begränsas.

Slutligen: Hanös bebyggelse har växt långsamt under lång tid, vilket varit av stor betydelse för öns karaktär och attraktivitet för turister (Sölvesborgs viktigaste). En plötslig expansion i form av 17 nya fastigheter skulle allvarligt riskera den unika miljön, både under byggnadsfasen och därefter. En nybyggnation bör därför ske långsamt.

Kommentar

Planförslaget har anpassats så att område med höga naturvärden och rödlistade arter endast tas i anspråk för bostadsändamål. Den huvudsakliga delen ligger inom allmän plats park och skyddas därmed för framtida exploatering. Detta kan jämföras med det ursprungliga samrådsförslaget som tog en betydligt större del av området i anspråk för bostäder och vägar.

Planförslaget har annonserats och skickats ut i enlighet med bestämmelserna i plan- och bygglagen i likhet med alla planprojekt.

Gällande områdesskydd, värden och förutsättningar i området beskrivs i planbeskrivningen och har legat till grund för genomförda utredningar.

Då planområdet sluttar åt väster rinner det regnvatten som inte infiltreras vid kraftiga regn västerut. För att vatten från naturmarken inte ska belasta de planerade bostäderna föreslås ett avskärande dike. Planförslaget har ändrats så att detta dike går i kanten på bebyggelseområdet för att inte påverka intilliggande naturmark. Den reviga blodroten växer främst inom naturmarken i söder och vattentillförseln i detta område bedöms inte påverkas i planens nuvarande utformning. Planen reglerar inte naturmarkens innehåll.

Bostäder bedöms generellt ha liten påverkan på grundvattentäkter under förutsättning att bekämpningsmedel och andra gifter inte används. Samma förutsättningar gäller för nytillkommande bebyggelse (som endast delvis ligger inom grundvattenförekomst), som för befintlig bebyggelse, där huvuddelen av Hanö läge ligger inom grundvattenförekomsten.

Det är upp till VMAB att införa källsortering på ön och är inget som kan regleras i detaljplan.

Detaljplanen reglerar genom planbestämmelse att bygglov inte får ges förrän allmänt avlopp har byggts ut inom området.

Hur de boende på ön väljer att transportera sig är inget som kommunen kan styra. Möjligen kan detta regleras genom stadgar i en gemensamhetsanläggning. Inte heller ljus i form av trädgårds- och gatubelysning är något som kan regleras i detaljplan. Gatubelysning bestämmer framtida gemensamhetsanläggning över. Eventuella störningar kan anmälas till Miljöförbundet Blekinge Väst, som är tillsynsmyndighet.

Detaljplanen ger möjlighet till maximalt 17 nya bostadsfastigheter. När dessa säljs och bebyggs är inget som kommunen styr över utan beror på fastighetsägarna. Det är de privata fastighetsägarna som har initierat och bekostat planen för att utreda förutsättningarna för ny bostadsbebyggelse i enlighet med översiktsplanen. Genom planläggningen gör de klart sin intention med området.

Se även kommentarer till JS och ES angående ljusföroreningar och buller och A-M.A angående vattenskyddsområde och användande av fordon

KL och TN

Hanös potential är Naturen!

Tystnad råder och det är vilsamt och avstressande här. Avkoppling och rekreation för fritidsboende, fastboende och turister.

HÄLSA kallas det!

Det planerade projektet kommer att sabotera detta. Byggnation av 17 nya hus under en så lång genomförandetid som 5 år, kommer att medföra ständiga transporter av schaktmassor och byggmateriel, vilket genererar luftföroreningar och buller. Detta kommer att utgöra en mycket negativ påverkan på vår hälsa.

Förberedelsearbetet inför geoteknisk undersökning genomfördes på ett miljöförstörande sätt. Ställer oss frågan om Länsstyrelsen verkligen godkänt att lövträd, många höga björkar mejades ner. Är det tillåtet att göra så när det finns dokumenterat/Floraväktarna/ rödlistade arter i området och dessutom ingen undersökning av insekter och småkryp gjorts?

Ivar Björegren och Ola Eriksson kommenterar betr Revig blodrot på Artdatabanken 2019-06-27: "Sten o buskborttagning rakt igenom lokalen har påverkat beståndet mkt. negativt".

Vad är den egentliga anledningen till att "smälla upp" ett helt villakvarter på en skärgårdsö som Hanö? Är efterfrågan på tomter så stor?

Eftersom Länsstyrelsen bedömer att betydande miljöpåverkan inte går att utesluta orsakat av planens genomförande kräver vi att en miljökonsekvensbeskrivning görs!

För Hanös bästa, natur och människor, anser vi att ett färre antal hus byggs och att genomförandetiden kraftigt begränsas.

Kommentar

Detaljplanen följer översiktsplanen där området är utpekad för bostadsändamål. Vårt samhälle utvecklas hela tiden. Planförslaget möjliggör att fler få bo och ta del av Hanös specifika atmosfär.

I länsstyrelsens yttrande till granskningsförslaget, daterat 2019-11-29, skriver Länsstyrelsen att de inte längre anser att planförslaget innebär betydande miljöpåverkan och att en miljökonsekvensbeskrivning därmed inte behöver göras. I sitt yttrande till den förnyade granskningen, 2020-08-25, är länsstyrelsen nöjda med utförda utredningar och har inte ställt vidare krav på utredning av planområdet.

Se även kommentarer till LW angående röjning inför geoteknisk utredning.

KH och HH

Vi har yttrat oss över planen i förra granskningen och hade då en del frågor och invändningar. En del justeringar har gjorts i planförslaget men många viktiga frågor är fortfarande inte lösta.

Ett antal olika undersökningar och konsultrapporter finns och text från dem har klippts in i planbeskrivningen, men någon analys av innebörden eller samlad bedömning tycks inte ha gjorts. Planen har förvisso stöd i översiktsplanen för Sölvesborgs kommun, men lämpligheten att bebygga prövas i detaljplanen.

I planbeskrivningen och granskningsutlåtande 1 som nu skickats ut för granskning finns det både oklarheter och rena felaktigheter. Några exempel:

- Vi noterar att man justerat kvartersmarken så att mer av det mest känsliga området för den rödlistade arten revig blodrot kan sparas, vilket så klart är positivt. Men är det tillräckligt eller kommer dränering, markarbeten och den ändrade karaktären i området att förstöra värdena? Kan man genom en planbestämmelse säkra att naturmarken inte förstörs och t ex röjs eller används för diverse upplag?
- Dagvattenhanteringen för området har korrigerats och man har tagit bort ett avskärande dike ovanför området vilket minskar risken för torrläggning och att man helt slår ut biotopen för revig blodrot. Också en positiv ändring, men - kommer den nya lösningen

fungera? Dagvatten ska nu istället omhändertas lokalt på varje fastighet, och konsulten poängterar i sin rapport "Dagvattenlösningarna som presenteras i rapporten utgår från att marken tillåter infiltration av dagvatten, men detta bör säkerställas via kompletterande hydrogeologiska fältförsök." Har fältförsök genomförts? Marken inom planområdet är blöt och i förra dagvattenutredningen angav man att man hade vatten på 0,5-1 m djup. Även vegetationen på platsen visar att marken är blöt.

- Länsstyrelsen anger i sitt yttrande att "Utformningen av det planerade fördröjningsmagasinet i väster bör ske med stor försiktighet, och innan så sker bör en kompletterande naturvärdesbedömning göras av den aktuella platsen." Detta har inte bemötts eller hanterats i planhandlingarna överhuvudtaget. Länsstyrelsen påtalar också att naturvärdesinventeringen utfördes efter det att man röjt för vägar inom området och att den främst var fokuserad på kärlväxter, varför det inte kan utslutas att det finns betydande naturvärden inom planområdet och försiktighet bör vidtas.
- Hur man ska klara transporter och lagring av schaktmassor, makadam, byggmaterial, avfall etc är fortfarande inte klarlagt. I bemötandet av Hanö Hamn- och byalags yttrande anges att fyrhjulingar bör kunna nyttjas för transport av byggmaterial. Att bygga 17 nya hus och hantera alla transporter via fyrhjulingar är helt omöjligt. En exploatering av detta område kommer dessutom att kräva omfattande markarbeten. Ytor för mellanlagring och omhändertagande saknas och Miljöförbundet anger att "Ett genomförande av detaljplanen är i nuläget troligen beroende av att man anmäler och får en sådan plats godkänd utanför planområdet." Planområdet omgärdas helt av privata fastigheter, strandskydd, naturreservat/ Natura 2000.
- Vilket behov finns av grundvattenskydd och kommer dricksvattentäkten på Hanö att finnas kvar? Enligt konsultrapporten bör infiltrering inte ske i närheten av vattenbrunnen. Fördröjningsmagasinet för dagvatten placeras ca 50 m från vattenbrunnen, dessutom högre upp i terrängen.
- Planbeskrivningen behöver uppdateras efter nya förutsättningar:
 - Under rubriken Teknisk försörjning (sid 17) står det att överföringsledningen möjliggör nyanslutningar hösten 2020
 - Allmän platsmark för gata (sid 20), beskrivningen stämmer inte med plankartan i nya förslaget. Det finns inte längre någon anslutning söderut.

- Hanö Hamn- och byalag sköter vägarna på ön. Någon ny gemensamhetsanläggning eller översyn behövs inte. I bemötande av M.F synpunkter så anger man att ”Utbyggnad av planområdet kommer inte innebära några kostnader för grannar.” De grannar och andra fastighetsägare som tvingas in i en samfällighet eller som berörs av översyn av den gamla samfälligheten kommer att få ökade kostnader.
- Flera synpunkter har kommunen avfärdat med att frågan inte regleras i planen, men flera av dessa är avgörande för att kommunen ska kunna anse området vara lämpligt för bebyggelse. Utan en fungerande avfallshantering kanske man inte ska utöka antalet boende? Mål och lagkrav finns för källsortering. Klarar färjan av den stora ökning resenärer som utbyggnaden medför? Hur påverkas upplevelsen av Hanö om man sätter upp gatubelysning i det nya området? Eventuell belysnings påverkan på fåglar, fladdermöss mm? Planområdet gränsar dessutom till N2000-område. Hur påverkas boende och besökare om 17 nya husägare alla införskaffar fyrhjuling?
- Hanö utgör riksintresse för både friluftsliv och natur, vi delar inte kommunens bedömning att riksintresset för friluftsliv gynnas genom planen. Om det behövs passager ut i reservatet kan dessa enkelt åstadkommas utan det byggs 17 hus. Skrivningen att planen skulle verka för måluppfyllelse av miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv känns ytterst främmande när man exploaterar i ett område med höga naturvärden och rödlistade arter.
- Informationen och dialogen kring planen har varit minimal. Kungörelsen om samrådsförslaget annonserades i ortstidning vintertid varför många fastighetsägare inte noterade planförslaget. Hanö Hamn- och byalag, där flertalet fastighetsägare är medlemmar, fick inte heller kännedom om förslaget eftersom det skickades till fel adress, och föreningen kom därmed inte heller in med synpunkter i tidigt skede. Detta är såklart väldigt olyckligt när planen berör alla fastighetsägare på Hanö i någon omfattning. Även om det är sent i planprocessen är det bättre att ha ett möte nu än inte alls. Flera mindre dialogmöten med begränsat antal deltagare borde gå att genomföra trots Corona.

Avslutningsvis – det återstår en del arbete för att vi ska ha en detaljplan som är realistisk och användbar. Olösta problem och hinder som uppdragas i bygg- och anläggningskedet kommer ställa till förtret och missnöje både hos den som vill bygga och för oss som har hus på Hanö. Sannolikt har man då dessutom röjt, schaktat och förstört naturen i området för alltid.

Kommentar

Användningen Natur i plan innefattar alla typer av friväxande natur. Marken får inte användas för exempelvis upplag. Delar av naturmarken avses användas för dagvattenhantering, vilket anges på plankartan. Detta kan tillföra nya och öka befintliga värden i området.

Fältförsök för dagvattenhantering har inte skett. Dagens förutsättningar har dock legat till grund för dagvattenutredningen. Tekniken för att ta hand om dagvatten finns och vilken som väljs avgörs i projekteringen.

Avsikten har hela tiden varit att omhänderta dagvatten lokalt inom egen fastighet. Det avskärande diket är en åtgärd för att inte belasta fastigheterna med avrinnande vatten från intilliggande naturmark då området sluttar åt väster. Likande lösning finns för befintliga bostadsfastigheter. Utformningen av dagvattenytorna kommer att göras i samband med projekteringen av området. Fördjupad naturvärdesbedömning för det berörda området görs också i detta skede.

Vid försäljning av stycketomter kommer husen troligtvis att byggas ett efter ett och inte alla på en gång, men det är inget som kan regleras i detaljplanen. Transporter avses ske med fyrhjulingar då husen företrädesvis byggs med lösvirke, liksom tidigare hus.

Planbeskrivningen uppdateras med nya uppgifter angående VA-ledning och gatornas utsträckning.

Avfallshanteringen sköts av VMAB som också lämnat synpunkter att ytorna behöver utökas. Detta kan ordnas genom avtal med kommunen. Det är VMAB som ansvarar för att införa källsortering på ön.

Planhandlingarna och information om planarbetet har skickats ut till samtliga sakägare i alla skeden, dock inte till alla öbor.

Skrivningen om måluppfyllelse av miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv är tydlig med att det finns en konflikt. Under planarbetet har exploateringen minskat och därför har miljökvalitetsmålet haft en positiv inverkan på planförslaget.

Se även kommentarer till Hanö Hamn och Byalag angående gemensamhetsanläggning och kostnader för denna, JS och ES angående buller och ljusföroreningar, LW samt LL och ÅN angående omhändertagande av dagvatten.

Revidering av planförslaget

Inkomna synpunkter under granskningen har, förutom vissa redaktionella ändringar, medfört nedanstående ändringar av planförslaget inför antagandet.

Plankartan:

- Planområdesgränsen ändras så att servitutet för Hanö 1:115 inte ligger inom planområdet

Planbeskrivningen uppdateras och förtydligas kring:

- befintliga rättigheter inom planområdet påverkas.
- anläggningsförrättning.
- utökad yta för sophantering införs.
- kring preliminär byggstart för VA-ledning.
- ansvar för förrättningskostnader.
- parkering på fastlandet.
- allmän platsmark för gata.

Synpunkter som inte har blivit tillgodosedda

Följande har kvarstående synpunkter från samrådet, granskningen och/eller den förnyade granskningen som helt eller delvis inte har beaktats:

- Västblekinges Ornitologiska förening
- Naturskyddsföreningen i Sölvesborg
- Hanö hamn och byalag
- JS och ES
- AMA
- MF
- KN
- LW
- LL och ÅN
- EH, PH och EH
- MS och SS
- KL och TN
- KH och HH

Stadsarkitektavdelningen

Fredrik Wikberg
Stadsarkitekt

Anna Terning
Planarkitekt/Landskapsarkitekt